

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

EN TRIMESTRE

Dins Espanya: una pesseta.
Fora d'Espanya: dues pessetes.

Redacció i Administració

General Barceló, —1.—2.ª

PALMA DE MALLORCA

LA AURORA

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

A Manacor: Ca-Mestre Antoni Fiol Ferrer, 5.—Ca l'amo Andreu Alcover, Plaça del Palau, 2.

A Palma: Llibreria d'En Guasp, Morey, 6.—Taller d'encuadernacions d'En Francesc Ferrer, Sta. Eulària, 25.—Llibreria Ernest Frau, Brossa.—Llibreria d'Alomar y Fontdevila, Brossa.

Surt cada dissapte per donar ventim i altres herbes an es qui s'he guany

Parla En Revenjoli. Escoltan i oïren

Serró

N'hauré d'arrambar un an ets anticlericals que aquesta setmana passada se son portats més com-se-vuya, com a missatges d'En Barrufet ben vertaders. Com en general ets anticlericals son uns tarambanes de marca, uns bandúes que no s'aguan-den drets ni a un recó, anc que 'ls afitorin tres puntals devant, lo millor es «serronarlos», etzibarlos un bon serró, i que se'n vagen a penedir a Roma. Hala idó si 'ls-e brestreuem billo billo!

I

Un nou escàndol de s'«Animalot pudent».

S'«Animalot» comensa a veure-se estret per LA AURORA; i, després d'avermos dites, aquestes setmanes darrerres, ses infamies més gruixades i empegueidores, sensa anomenar mos, com se suposa, per que no'l tirem dins es Tribunal, ara dissapte passat segueix es gran hipòcrita fent es paper de victima, suposant que es LA AURORA que l'insulta i li diu paraules lletges a ell que ara se vol pintar un santet, que no'n hi escapada cap may, allà ont fa dues o tres setmanes que encara no s'aturava de dirmos: «gorans», «rucs», «pores figuers», «bistis», «animals de quatre potes», i fins arribá a s'estrem de suposar mos una malaltia vergonyosa que noltros desconexim absolutament i que només la tenen es qui viuen així com ensenya de viure es «Puput» i de la qual se demostra aquest «animalot» tan afectat. Pero tot això mos ho deya sensa anomenar persona, de manera que no'l poguessen agafar. Així insulten es vils, es covarts, es noninguns, es canalles.

I no sols se presenta s'«Animalot», dissapte, com una victima de sa mala llengo de LA AURORA, sino que arma un escàndol tractant de posar en ridícul un capellá que no anomena, perque no es més qu'una altra solemne mentida que hi haja hagut may cap «capellá» que haja provat de fer lo que s'«Animalot pudent» suposa, quant diu que tal «capellá» proposá una vegada, reunint sa gent d'un poble, desterrar des poble per a sempre totes ses paraules que corren de dos sentits, un inofensiu i s'altre pornogràfic, i allà anomena totes aquelles paraules, fent resaltar tot es sentit escandalós ab que sa gent més esquinsada les usa, de manera que sa lectura de tal articletxo fa venir es colors a sa cara; es vertaderament una cosa escandalosissima.

¡Hala «devotes» persones que tant vos escandalisau de LA AURORA, ensaboriu aqueys escàndols desvergonyits des «Puput»! ¡bolcauvoshi ab ell dins es bassiot de sa pornografia com aquells que grunyen! com es més bruts de tots ets animals!

II

¡Quin altre malenat!

Mos ne surt un d'Artá demunt s'«Animalot pudent», que diu qu'es de Lluchmajor, i surt a defensar aquells dos desgraciats lluchmajorens, ho-

mo i dona, que s'altre diassa s'«aplegaren civilment», com ses bisties, despreciant, rebutjant (¡miserables!) es sagrament que Deu posá com a pedra fonamental de tota familia de racionals.

I aquest malenat d'Artá se permet tirar cosses an ets Arquebisbes, Bisbes, Vicaris Generals, Canonges, Rectors i Vicaris i finalment an En Revenjoli, de qui se veu que du un gran ventre, i suposa que sa campanya de LA AURORA tot es qüestió de «lliures, sous i diners», lo qual es una mentida com unes cases. Basta dir que tots es qui escrivim LA AURORA, escrivim de franc, i casi tot es net de s'administració el destinam a propaganda catòlica, tant que repartim de franc molts de centenars d'AURORES entre gent pobre que los seria feixue haver de pagar sa suscripció. Se queixa amargament aqueix malenat d'Artá de que En Revenjoli «no fa altra cosa» que maltractar el proïsme, lo qual es completament fals. ¿Quant En Revenjoli s'es posat ab negú may que no sia un qu'haja insultat primer Deu o l'Esglesia? Veyam! que mos citi aquest malenat un sol cas de que En Revenjoli se sia posat ab cap subjecte que aqueix no haja tractat d'ofendre o insultar Deu o l'Esglesia! I fa més aqueix malenat d'Artá: s'avana de tenir un net sensa batiar, i fins diu que n'está content de que no hagen batiat aqueix pobre net seu. ¡Está content de que sa gracia de salvació que el Bon Jesús mos guanyá ab sa seua Passió i Mort, un net seu no l'haja rebuda! ¡Está content aquest malenat d'Artá de que un net seu segueisca essent «fill de maledicció, esclau del dimoni i desheretat del cel», com son tots es fiys d'Adam que no son batiats, segons mos ensenya sa Doctrina Catòlica! ¡D'això está content aquest malenat d'Artá, de que aqueix pobre net seu no sia nat p'el sant batisme a sa vida de sa gracia divina, sensa la qual negú pot entrar an el cel! ¡Senyor Deu Jesucrist, Fill de Deu viu! ¡perdonau lo, que no sap que's metgenca!

Idó bé, un escrit que du tals barbaritats, tals blasfèmies es «Puput» el publica, es «Puput» l'escampa per tota Mallorca. Sí, es «Puput» és es defensor des renegats de sa Fe Catòlica, des contraris de l'Esglesia, des potetjadors des Sagraments de Deu! ¡Això és es «Puput»!

¡Hala devotes persones que vos escandalisau de LA AURORA, feysli costat an es «Puput», defensor i encobridor de renegats, apòstates, heretges, potetjadors des Sagraments de Deu, i escola permanent de pornografia, luxuria i desvergonya!

III

Com més va més vela!

Es paperot anarquista «El Rayo» segueix entaferrant barbaritats i més barbaritats cada dissapte. Dissapte passat segui amollantne contra totes ses religions, tractantles totes d'immorals, de criminals, de falses, de corruptores i perversidors de ses bones costums, de contraries de sa raó, des progrés, de sa justicia, de sa llibertat i des benestar de la gent. Vaja! p'es paperot anarquista lo més dolent i cremador que hi ha an el mon es sa Relligió. Si ets ases, muls, cavalls i pores parlayen, dirien lo me-

teix des qui los menen i les fan anar drets i no los deixen fer tantes i tantes d'animalades com xalarien de fer. ¡Com se coneix, o es criguedoretjos de «El Rayo», que vos ne fa molta de nosa es fre que sa Relligió posa a totes ses passions d'ignominia que se veu que vos duen venuts i bruiats! ¡Per això no'n voleu de Relligió! ¡per això deys que sa Relligió es lo més dolent del mon! ¡Vos coneixem, erbetes!

Gracies a Deu, se veu qu'aqueys roys de blasfèmies i de barbaritats qu'entaferra «El Rayo», son pocs que hu lletgeixen, lo qual se coletgeix de s'estat econòmic bancarroter en que's troba es paperot, com e-hu indica es «balans» que posa cada dissapte de ses seues «entrades» i «sortides». Mesos enrrera, tenia de deute trenta, coranta o cinquanta pessetes; ara fa setmanes que'n té més de cent de dente. Dissapte passat en tenia 136 pessetes. De manera que es paperot anarquista de cada setmana afix an es deute. «Ja hu veurem En Gelat aont s'ageurá». Per part nostra, com més endeutat estiga, millor.

IV

Escoltauh!

Deixam la paraula an es nostro bon confrere de Manresa «El Pla de Buges» que dia 23 d'octubre dins un article «D'Actualitat» posa ¡per lema aquestes paraules d'En Nicolay, pag. 459: «Ningú está obligat a esser sabi, pero tots tenim el dever d'esser honrats»; i llavò diu tot això, que val la pena de lletgirho i de meditarho de prim conte:

«Fa cosa de pocs dies que'n el Congrés se va llegir un projecte de lley, que sols l'anunci hauria de posar en guardia totes les persones que's preocupin una mica no més del previndre de la societat, que's lo meteix que preocuparse del benestar dels fills que dexarem en mitj d'una societat corrompuda y moribunda.

«No's tracta d'una lley especial pera castigar als grans criminals, monstres que sempre aparexen com ombres fatidiques, vagabondes entre'ls jardins de la vida, no d'una lley pera refrenar ab ma de ferro l'anarquisme que com gegant de forsa hercúlea trontalleja l'humanitat; aquestes lleys sen ja en el Còdic al menos; ne faltava una altra, perque ha aparegut en la moderna civilitació una nova necessitat, un nou crim; els tribunals actuals tenien ja prou feyna ab la criminalitat actual legislada, y per axó se'n ha de crear un d'especial pera judicar noves causes, nous delictes, nous crims: «Els crims dels menors d'edat». Aquests son de inteligencia verge que sols hauria d'haver comprés l'aletetj dels àngels, el cant dels aucells y les besades d'amor d'una mare entorn de la llar sagrada. ¡Maleida civilitació antieristiana! Han delinquit; han caygut en el llot del crim; han sentit caldejades ses galtes pels afalacs de la luxuria y s'han igualat ab els sers depravats, que'l rodar de la vida, ha portat al abim, tal vegada per necessitat, per coacció.

«Els tendres anys de l'infantesa, ja no son dolços com la mel, ni jolius con una rialla de serafi, son ja en nostres dies tan negres y repulsius

com el vici y el crim; y la societat sent la necessitat de crear noves lleys pera allunyarlos de son si y sepultarlos en lo més pregón d'un presiri.

«Un acadèmic belga, per nom Ane-telet, que ha consagrat tota sa vida al estudi de la criminalitat ab ses relacions de la moral y l'instrucció, després de llars anys d'estudi y comparacions, ha pogut afirmar sense por de ser desmentit que «l'instrucció escolar sense moral», no es mes que «una facilitat pera delinquir».

«Y l'Academia de ciencias morals de França va premiar un treball eruditíssim de Gerry. en el que demostra que les «comarques més instruïdes son les que donen ¡major número de criminals».

«¿Com s'esplica axó?

«Es que hem arribat a un temps en que es comensa a prescindir de la part educativa en la formació de la joventut, y atents els governs y alguns mestres, no per cert de nostra ciutat, sols a la instrucció, han dexat de banda la moral, la religió y Deu; y com si tots tinguessim la obligació de iluminar al món ab els resplandors de la ciencia, han confeccionat programes immensos, eternals, irracionals, ab molta Geografia y Mitologia; ab profundes cavilacions sobre'l Transformisme y la Evolució; han arribat, sense conèixer les costums dels Semites y Kuschies, a fer grans discursos comparant la civilitació d'Egipte ab la d'ls Súmeros de la Caldea; han volgut arribar a desllindar influencies de Macedonia en la difusió del he-lenisme!!! y han descuidat el cor dels nens, el cor de la joventut, aquesta part nobilissima del home, que té la missió d'estimar, la missió de seguir el bé, la obligació de ser honrat; y la societat que, unida per l'amor, seria, en quant es possible entre sers lliures y mudables, una gran familia, una estada de benauransa y de pau, ha resultat una societat en que sembla impossible l'ordre y la vida; antagonisme de drets, rivalitats d'interessos, topades d'opinions, en fi, una especie de competència vital, un banquet tètric, en que tots volen pendre la seva part sens pagar ni respectar lo que cal.

«Axís no's viu; axó no es una societat: axó es empenyarse a donar la raó a Voltaire quan escribia: «Un poble ateu es una companyia de lladres.»

«L'instrucció sense l'educació, es una arma terrible en mans de un botj, com deya Cousin en la Academia.

«Y la planta verinosa que surt arrán de terra, no donará bons fruyts quant hagi crescut; y el noy y el jove d'instints naturalment viciosos, si ningú l'educa, será tant mes perillós, quanta mes forsa mes i instrucció «sola» adquirexi.

«La «sola instrucció» mata; ab la educació, vivifica.»

«Que hu senti, babaluets curts de tey i que presumiu de sebre molt, tots voltros que deys que obrir una escola es tancar una presó i que sa qüestió es que tothom sapia de lletra? ¿E-hu senti? ¡A França se dona es cas de que segons ses estadistiques, «ses comarques més instruïdes son ses que donen major nombre de criminals»! Com a França hi ha s'«ense-

nyansa layca, sense religió», se'comprèn molt bé que sia així. S'«instrucció» es una gran cosa pe' s'homo, pero si en fa bon us. Es tan «bona» si en fan bon us, com dolenta si'n fan mal us. Una guinaveta ben tayant es molt bona per tayar pa; pero també la poren fer servir per matar una persona. Tot dependeix de que se'n servesquen per una cosa bona o per una cosa dolenta. Si, es ben ver, i sempre l'Esglesia hu ha cregut així: s'«instrucció» es una gran cosa pe' s'homo, un gran bé pe' s'humanitat; pero no es tot es bé ni es bé principal. És bé principal es sa virtut, s'honradesa, sa recitat de vida. Per aixó es que s'«instrucció» no basta per fer anar drets ets homes, ni per decantarlos des mal, ni per durlos ni mantenirlos an es bé. Per aixó s'ensenyansa sense religió, s'ensenyansa layca, es un crim de lesa-humanitat, es un atentat a sa dignitat humana. Si, sols ets inimitics de Deu més barbatxos i noninguns defensen tal «ensenyansa layca», ideal de tots es dimonis de l'Infern.

V

¡Escoltauho també an aixó altre voltros anticlericals!

Si, escoltauho tots voltros que mos veniu a fer es cuc de s'oreya malalt dient que es frares i ses monges son uns explotadors des poble. Es també «El Pla de Bages» de Manresa que dia 31 d'octubre recorda tot aquest enfilay de fets eloqüentíssims:

«Segons la darrera estadística publicada pel Ministeri de Governació, actualment hi ha 133.991 alumnes de totes classes que a Espanya s'eduquen en centres docents dirigits per religiosos o religioses, —532 escoles y 125 colegis,—en quins centres hi ha classes de catequesis, instrucció primaria, ensenyansa d'arts y oficie, música, pintura, escoles dominicals y nocturnes.

«Segons la metexa estadística oficial, a Espanya hi ha 603 hospitals servits per religiosos o religioses, y aquest servey, diu la mentada Direcció General de Administració, sols es remunerat en 208 y encara, en termes excessivament modestos perque aquelles piadoses Congregacions no accepten més que lo estrictament indispensable per «satisfere» les inexcusables eczigenecies de la vida.

«En quant a les institucions qui tenen per finalitat la protecció als vells y la assistencia domiciliaria, segons els metexos datos oficials, donen un contingent de 5093 vells recullits en els 51 assils que han fundat, dins Espanya y sostenen ab les almoynes y el seu treball les Germanetes dels Pobres y 4.593 que de la metexa manera y ab idéntics medis acullen les Germanes de vells desamparats.

«A vetllar malalts hi acuden 1.503 religioses que solen assistir cada any un promedi de 34.000 malalts.

«En les 50 tendes-assils que es registren dins Espanya, gairebé totes servides gratuítament per religiosos o religioses, s'hi prepararen y repartiren l'any passat quatre milions, quatrecentes noranta dos mil, doscentes quinze raciones».

«Per últim, els anuals gloriosos d'aquestes combatudes ordres o Congregacions religioses, registren 22 cases aont s'acullen y redimexen 1.375 noyes arrencades del vici...»

«Un article, una nota no permet entrar en més detalls; pro ab aquestes soles hi ha proves suficients y sobrer per demostrar lo que son les Congregacions que atacava En Lerroux per embaucar als seus satélits, per atiarlos a combatre y perseguir aquelles Congregacions, no per elles en sí, sino per, jugant per taula, atacar la Religió Católica».

VI

¡Quin escabotell de noninguns!

Si, no eren més qu'uns noninguns es qui, segons mos conta es paperot socialista de Ciutat, s'aplegaren s'altre diassa a Anvers de Bélgica per celebrar sa memoria d'En Ferrer i Guardia, fusellat dia 13 d'octubre de 1909 a Monjuich per haver moguda i dirigida sa «setmana trágica», per haver dirigits es lladres, incendiariis i assassins que ab sos seus crims i atentats contra sa propietat i sa de ses persones i contra es cadáveres morts esglayaren el mon i deshonraren Barcelona. I les deym noninguns an aqueys masons d'Anvers perque sols es propi de noninguns i de criminals anar a honrar sa memoria d'un homo com En Ferrer i Guardia, fusellat per haver ab sos lladres, incendiariis i assassins que dirigia durant sa «setmana trágica», ocasionades més de cent morts, i profanades una corantena de cadáveres i cremats un centenar d'edificis. ¡Aixó honren es masons d'Anvers! ¡un homo que cometé i va fer cometre tots aqueys crims, tan horribles, un homo que se passá una partida d'anys demanant que s'aplegassen ab ell trecentos homes per anar a matar el Rey d'Espanya ab tota la Reyala Familia i tots es Ministres i Autoritats de Madrid; un homo que tenia per bandera matar tots es propietaris, tots es militars, tots es capitalistes, tots es capellans, tots es frares, totes ses monges; un homo que recomanava com a medis de propaganda ses bombes de dinamita i es veri; un homo que deya que sa qüestió era destruirho tot, fer fer uy a tot; un homo que donava tanta mala vida a sa seua dona, qu'aquesta no pogué aguantar pus i un dia li despará dos tirs de revólver; un homo que, en vida de sa seua dona, s'aplegá ab una partida d'altres dones, vivint ab elles com «es muls i es cavalls que no tenen coneixement»; un homo que, nedant dins s'abundancia, posseint milions, permetia que dues fiyes seues caplevassen devers París abandonades, una fent de comedianta per poder menjar i s'altra encistant galletes a una fábrika per guanyar p'es bec; un homo que essent milionari, permetia que nets seus malalts rossegassen per dins un hospital de París. Un homo així celebren i glorifiquen es masons d'Anvers! Quins deuen esser ells! ¡Uns dignes deixebles d'En Ferrer i Guardia! la nata per fer fantasies com aquelles qu'En Ferrer e-hi tenia tant de tranc!

I lo bo es que es paperot socialista té sa poca alaxa de dir qu'aquells noninguns que celebraren sa memoria d'En Ferrer i Guardia eren «sa població d'Anvers, reunida en assamblea pública». ¡Quina falsedat! ¡quina mentidassa! ¡Mentiu, escriguedoretos de s'«Obrer Balear»! «Sa població d'Anvers» no es «socialista» ni «ferrerista»! ¡Si precisament en ses derrereres eleccions vos hi tocá es perdre a sa provincia d'Anvers. ¡Si, dins Anvers i dins tot Bélgica fóreu derrotats voltros socialistes i ferreristes! Així es que a Anvers i a Bélgica voltros socialistes i ferreristes no son més qu'una minoria, una afronta, una taca de Bélgica! ¡Sou ses agrenadures, es rotam, s'escolim!

De manera que sa causa d'En Ferrer i Guardia a Bélgica es una causa tan perduda i tan vergonyosa com dins Espanya, qu'es tot quant se pot dir.

VII

La mel no es feta per la boca de l'ase

Mos conta s'«Obrerretxo Balear» que es «Centre de sa Jovintut republican a Radical» ha uberta una es-

cola de francés i d'altres assignatures, pero «res de religió»; i que es joves de s'«Unió Republicana» també s'han passat p'es carabassot d'obrir una escola aont ensenyarán de tot fora «Religió i Historia Sagrada». E-hu creym, que no n'ensenyarán. ¿Com n'han d'ensenyar si no'n saben? Si en sabessen no's passarien p'es carabassot tals barbaritats.—I que ¿en direm des joves «radicals», que tampoc no ensenyen «res de «Religió» dins sa seua escola? ¿Com n'han d'ensenyar si en saben tant com es mánec de sa grenera? Ells ja tenen que ensenyar: sa doctrina des seu caporal En Lerroux: «Robau!» «calau foc!» «matau!» «abusau de ses novicies!» Es natural que allá ont professen tals... principis, no «ensenyin res de «Religió».

¿Mos enteneu socialistetxos de s'«Obrerretxo Balear»? ¿I que no vos sou temuts, grans búgueres, que a s'escola des socialistes de Manacor ensenyen sa «Doctrina Cristiana» an ets al·lots? ¿Que hi deys an aixó, grans hipocrites?

VIII

¡Sembla mentida!

¶ Mesos enrera e-hi va haver un socialista a Lluçmajor, un tal Antoni Sastre, de sobrenom «Bon-Jesús» (¡quin contrast!), que va tenir s'ocurrencia de calumniar publicament el Rt. Sr. Ecònom d'aquella vila, persona digníssima, respectada i estimada de tothom dins Lluçmajor, fora es socialistes renegats. Sí, aquell desgraciat atribuí fets lbúrics de lo més lletx an el Rt. Sr. Ecònom, el qual se va veure obligat a acudir an es Tribunal per defensar es seu bon nom i tapar sa boca an aquell desgraciat. Sa causa va seguir es seus trámits; es reu comensá a veure que la cosa li anava malament, i per via d'amics seus demanava compostura, ab lo qual no poria conformarse es bon nom del Rt. Sr. Ecònom, tan indignament, tan horriblement ultratjat. A la fi s'altre dia se va veure tal causa a l'Audiencia, i sa sentència es estada condemnar En Sastre, es socialista, a 20 mesos i 21 dia de desterro a 25 kilòmetres de Lluçmajor, a 250 pessetes de multa i ses costes. Aquesta sentència es estada una alegria pública per tota la gent decent de Lluçmajor perque han vista proclamada s'innocencia del Rt. Sr. Econom i castigada sa calúnnia i sa mentida. LA AURORA felicita ab tot el seu cor el Rt. Sr. Econom de Lluçmajor, amic coral nostró de tota la vida, i donam gracies a Deu perque una volta ha fet triuñar sa justicia i s'innocencia.

¶ Tot aixó está molt bé; lo que no hi está gens, lo que no sabem com calificar es sa conducta de s'«Obrerretxo Balear», que dona conte, dissapte, de sa sentència contra aquell desgraciat correlligionari seu lluchmajorenc, i té sa poca alaxa de felicitarlo perque diu, mentint, que «no li deixaren presentar proves», i per lo meteix diu que «queda demostrat» que aquell

condamnat «poria comprovar lo que en públic va dir» del Rt. Sr. Ecònom de Lluçmajor. ¿Ay no li deixaren «presentar proves»? an aquell processat, una volta que fossen «pertinents»? Es segur que ses «proves» que presentava, devien tenir tant de «proves» com noltros de turcs, i per aixó no les hi degué «admetre» l'Audiencia, segons mana sa lley. ¿Ay «poria comprovar» aquell processat qu'era ver «lo que va dir en públic» del Rt. Sr. Econom? Ido ¿per que no hu «comprová»? Si hu «poria comprovar» o no e-hu diu sa Sentència que li ha entaferrades ses costes, 250 pessetes de multa i 20 mesos de desterro. ¡Ay ido? ¿que bufau, socialistetxos?

També n'hi escapa una altra de célebre an es paperot socialista. Ell que's dona es titol de defensor de sa classe trebayadora, ell que posa més amunt que no es niguls es trebayadors, es qui se guanyen la vida treballant des seu ofici, tira en cara an es clero com una infamia que visquen es sacerdots de sa feyna que fan com a tals sacerdots. ¿Qui no's sap que qui «serveix l'altar», molt just es que «visca de l'altar»? ¿Que hi ha de lletx en tot aixó? ¿No es tal volta sa cosa més justa que si es sacerdots consagren sa seua vida an es Ministeris Sacerdotals, visquen d'aqueys Ministeris? ¿No viuen es socialistes de sa feyna que fan? ¿No pretenen ells que tothom ha de fer lo meteix? Ido ¿per que fingeix s'«Obrerretxo» tant d'escándol perque es sacerdots visquen de sa feyna que fan com a tals sacerdots?

I acaba es paperot dient; «salut es lo que hem de mester es socialistes per cumplir condemnes i dir veritats».—Ja les tendria més conte an es socialistes aprofitar «sa salut» per fer bones obres, en lloc de cometre delictes per causa des quals es Tribunals les hagen d'imposar «condamnes» i «desterrarlos» i poserlos «multes» i ferlos pagar «costes». ¿Que hi ha que pensar d'un partit que es seus homes se glorien de que es Tribunals los imposen «condamnes»? ¡Aixó son es socialistes! ¡una gent que s'avanen de que es Tribunals els aclaresquin es contes! En quant a que es socialistes hagen d'aprofitar «sa salut» «per dir veritats», ¡ja aniria bé ferm que hu fessen així Perque lo que es fins avuy només l'han aprofitada a sa salut per dir mentides, per posar calunnies, per blasfemar; per potetjar sa lley de Deu, per deshonrar s'humanitat! ¡Salut per dir veritats! I ¿com així ara vos sou resolta a dir veritats, o socialistetxos? Perque lo qu'es fins aquí ne heu demostrat may més qu'un franc rabiós per dir mentides i falsedats, per mentir descaradament, desvergonyidament, criminalment!

No res, socialistetxos, si trobau que vos va bé, seguíu fent fantasies com ses d'aqueix correlligionari vostre lluchmajorenc, que l'Audiencia l'acaba de «condemnar» a 20 mesos de desterro, 250 pessetes de multa i ses costes de sa causa» que li posá el Rt. Sr. Econom de Lluçmajor.

DE TOTES ERBES

La mare baleneta

(segueix)

I heu de creure i pensar i pensar i creure qu'aquell patró, encara no va haver saltat a terra, com ja s'espitxa a So'n Servera ben peus alts. Tot d'una que hi arribá, s'esquitxa a ca's Bal·le; el troba, i ja li diu:

—¡Bon dia tenga, Sr. Bal·le!

—¡Altre bon dia, germá! contesta aquest.

—Sobre tot, diu es patró, si no li dic per que venc, no hu sabrá.

—Sí que li pegau a endevinar, germá! diu es Bal·le.

—Idó, diu es patró, aquí ont me veu, Sr. Bal·le, venc de part del Rey per menarme'n una al·lota que no té pare ni mare, i un germanet que té, ara serveix el Rey. Pareix que an aquesta al·lota li diuen Catalineta. I per menarlame'n el Rey m'ha fet venir ab sa barca, i m'ha comanat que me'n mení també sa dida d'aquesta al·lota per llevar es que xarrar de sa gent, perque vostè meteix, Sr. Bal·le, ja hu veu que no acabaria de pegar qu'un homo com jo, casat i ab infants, me'n menás una fadrineta tota sola.

—Pero bé, diu es Bal·le, ¿i per que li vos n'heu de menar an aquesta al·lota qu'ha fet cap delictes?

—Ca, no senyor! diu es patró. ¡Segons estic entès, no hi ha res de delictes ni sant delictes! Es que el Rey encara es fadri, i li han acusada aqueixa al·lota com una primera bona en materia de garridesa i de galania i per una partida d'habilitats que diuen que té; i sembla que'l Rey la vol per casar.

—M'entén ara, Sr. Bal·le? Es Bal·le va romandre ab sos cabeys drets davant aquelles comandacions des patró, i es patró que li arribà a dir: —Sr. Bal·le, lo que li dic es la pura veritat; jo no som homo de dir una cosa pe' s'altra, ni estic gens per perdre temps. Si sap aont capleva aquesta bona d'al·lota, m'ho diga si es servit, si no, aniré a una altra banda a veure si toparé més.

Es Bal·le va veure qu'aquell patró tenia poques ruques i qu'era més capaç de fer ses coses que no de dirles, i va comprendre que lo més curt era donarli es camí que demanava, no fos cosa que llavò el Rey hagués de sebre que no havia fet cas d'aquell enviat seu. Per això fonc que li va dir an es patró:

—Per l'amor de Deu, germanet! Prou que la conec a Na Catalineta que deys. Seys una estona, si sou servit, qu'ara meteix l'enviaré a demanar an aquesta al·lota i llavò sa dida, i les direm lo que fa al cas.

Així hu fa el Sr. Bal·le: crida Na Catalineta i sa dida, i es patró les dona s'embaixada de part del Rey. Bé hu poreu creure que els-e vengué denou una cosa grossa; pero a la fi Na Catalineta va dir que porien partir, en voler, per part seua, i sa dida lo meteix, si bé va dir que se'n volia menar Na Marió, perque no la poria deixar tota sola.

—Gens de nosa me farà, diu es patró. Sa barca es gran, i tant n'hi cabran tres de dones com dues.

—Na Catalineta i sa dida demanaren tres dies per nlllestir totes ses coses, i es patró va dir:

—Conforme; an es Port-Vey vos esper dins sa barca!

I s'hi espitxà a l'acte, despedintse del Sr. Bal·le ab tota cortesia.

—Que me'n direu? Ell des cap de tres dies Na Catalineta ab sa dida i Na Marió, trosselleta feta, ja li han copat cap an es Port-Vey; pugen a sa barca, saupen àncores i estenen veles, i per endins i per endins ¡cap a fora Mallorca!

Però heu de creure i pensar i pensar i creure que a sa dida i a Na Marió les entrà una enveja del dimoni de Na Catalineta, i se posaren a dir:

—¡Mirau això si es sufridor! ¡Jella haver d'esser la reyna i noltros haver d'esser criades seues! ¡I d'ont li pot esser venguda tanta de mereixera? ¡I qui es ella per haver d'esser la Reyna i noltros haverla de servir? ¡Això no pot esser, i no pot esser en via neguna!

I allà rabia que rabia totes dues, pero ben d'amagat, que Na Catalineta ni negú pus de sa barca se'n temessen gens gens.

I aquell foc coucovat, com més anava, més revenia, i allà rabiar i més rabiar, qu'arribaren que no hi veyen i que cuydaven a fer es tro, tant sa fia com sa mare.

Tant s'arribà a embrutar sa cosa, que sa dida un dia agafa Na Marió, i li diu:

—Mira, ja sé com e-hu hem de fer per qu'aquesta Catalinot no arrip a esser la Reyna.

—Veyam! diu Na Marió. —Qu'es qu'hem de fer?

—Tirarla a la mar de cop descuyt, diu sa dida.

—¿Que vol dir tirarla a la mar? diu Na Marió.

—Vol dir que, ab excuses de mirar es peixos, hem de cridar Na Catalinot, la farem goytar a sa parabanda de sa barca; i, en temermos que no hi haurà cap mariner que mir, l'abraonam jo i tu, i la tiram a la mar, i tot d'una mcs posam a cridar noltros dues, i direm que sa que es cayguda a la mar, es Na Marió, ets tu, i jo m'escabeyaré i me raparé sa cara, dient: «Pobre Marió! pobre fieta meua qu'ets cayguda a la mar!» I tu també faràs un gran plant, figurant qu'ets Na Catalineta. Es patró i es mariners, com mos coneixen tan poc, s'ho creuran, arribarem a ca'l Rey, i tu te presentes com si fosses Na

Catalineta, i te cases ab el Rey, i foris.

Na Marió hu trobà un poc gros i un poc massa lletx haver de fer aquell atentat; pero ses ganes que li eren entrades d'esser Reyna i que no hu fos Na Catalineta, eren tan grosses i tan ferestes, que allarga es coll a tot.

I dt i fet: criden Na Catalineta a un costat de sa barca, dient totes dues:

—Vina, Catalineta! depressa! vinal vinal per un gust! ¡O quin esbart de peixos! ¡quin esbart tan gros! ¡quins peixos tan garrits!

Na Catalineta, sense pensar mal negun, s'hi arramba, treu es cap guaytant a la mar part demunt sa baranda, mira qui miça si guiparia aquell bo d'esbart de peixos. I bé mirava, pero no afinava ni un llambre.

—No afin res de lo que deys! s'esclamava sa mesquina.

—Mira més arreu! deya sa dida. Pero ¿i ara no veus aqueix grandios esbart de peixos? ¿O tens ets uys an es clotel?

I Na Catalina mira qui mira a veure si guipava en lloc cap peix.

Mentres tant sa dida reparava si hi havia cap mariner per allà. Vé un moment que no n'hi havia cap; i ella i Na Marió zas! abraonen Na Catalineta i paplam la tiren a la mar.

—¿Que me'n direu? Ell encara no era arribada a s'aygo, com e-hi va haver una balena que va treure es cap i l'engospà a l'ayre com un ca un tros de pa que li tiren, i ja no la veren pus a sa mesquina de Na Catalineta.

I aquí foren ses bones de sa dida i Na Marió: rompen en crits i plors i descapdell totes dues, com unes deses parades:

—¡O fieta meua des meu cor! deya sa polissona de sa dida. ¡Ja no't veuré pus! ¡tan jove i qu'hages haguda de caure a la mar i un peixot engolirte tot d'unall! ¡Jo m'hi tiraré també a la mar! ¡si no me paren, m'hi tir! m'hi tir! m'hi tir!

I Na Marió aferrada per ella, i cridant:

—¡Dideta, no la fassau an aquestal! ¡Ja basta que hi sia cayguda Na Marió, aquella fieta vostra, aquella amiga meua des meu cor! ¡Pobre Marió! ¡tan jove i haver de caure a la mar i que t'haja haguda d'engolir un peixot!

Ab això compareix es patró i es mariners:

—¿Que es això? ¿pero qu'es estat això ara! deyen tots.

—¡Que ha d'esser estat! deya sa polissona de sa dida. ¡Qu'aquella fieta meua dolsa des meu cor, Na Marió, mos es cayguda a la mar i un peixot la s'ha angolida! ¡Ay que no hi ha consol per mi! ¡Ay qu'ara meteix m'hi tiraré jo a la mar, perque no puc agontar pus! ¡sa pena em mata! vos dic que'm mata! ¡Ara meteix m'hi tir! m'hi tir! m'hi tir!

Es mariners l'agafaren, i agafaren també Na Marió, que's presentava com si fos Na Catalineta, i que també deya que se volia tirar a la mar, forsat forsat perque no poria viure ella sense Na Marió.

A la fi a forsa de forses es patró i es mariners arribaren a apacivarles ¡i a calmarles, i aviat sa pena les va esser espassada.

Ni es patró ni es mariners se sospitaren de res, varen creure ab tota sa bona fe del mon que sa qu'era cayguda a la mar era Na Marió, sa fia de sa dida, i com sa dida ni sa qu'ells tenien per Catalineta no'm resaren pus de sa qu'era cayguda a la mar, ells també se n'oblidaren, entre altres motius, per allò de que «qui poc t'atany, poc te plany».

Sobre tot, arriben an es port de sa ciutat del Rey; i es patró desembarca ab sa dida i ab aquella qu'ell tenia per Na Catalineta, i cap an el Rey falta gent.

Arriben a ca'l Rey, demanen el Rey, les fan entrar allà ont el Rey era, i es patró li presenta aquelles dues, tot dient:

—Sr. Rey, vetaquí aquella serverineta que Vossa Reyal Magestat me va dir que li anás a menar; i, ja hu veu, vé acompanyada de sa dida, així com Vossa Reyal Magestat me va comandar.

El Rey les se mirá a totes dues, sa veyá i sa jove, pero sobre tot sa jove.

No la trobá tan de primera com En Bernadet; le hi havia pintada pero no es que la trobás gens lletja tampoc, perque no hu era Na Marió, si bé no's poria comparar ab Na Catalineta.

—No res, pensá el Rey, això serà que se deu esser marejada, i ara treu un poc de mala cara.

—Bonol diu es patró. Me sembla, Sr. Rey, que ja he acabades aquí ses meues feynes. A veure si'm'ha de mester pus, Vossa Reyal Magestat!

—No, diu el Rey. Te'n pots anar, i ja aclarirem contes un altre dia.

—Cap conte tenim qu'aclarir! diu es patró. Ja sap que jo i sa barca estam sempre a sa disposició de Vossa Reyal Magestat. ¡A reveure i ab Deu siau, Sr. Rey ab la companyia!

I es patró se'n torná a sa barca, i el Rey va fer anar Na Marió i sa dida a sa cambra que havia feta preparar per Na Catalineta; i dona orde d'eren gar la cosa per ferse es casament dins tres dies, perque en frissave massa d'esser casat.

(Seguirá) JORDI DES RECÓ

En Pel Arreveixinat que descapdella Coses de Bélgica

Un gran estadista catòlic

Es catòlics belgues i, ab ells, sa seua patria, han perdut, ab sa mort d'«En Beernaert», es seu més gloriós representant, i es catòlics socials de tot el mon un des seus més grans mestres.

Fiy de sa ciutat d'Ostend, va néixer dia vint i quatre de joriol de l'any 1829. Cursá sa seua carrera d'advocat a s'Universitat catòlica de Lovaina i perfeccioná es seus estudis a ses universitats alemanyes de Heilberberg i de Berlin.

Sa seua brillant eloqüencia i sa seua gran sabiduría jurídica pronte li crearen una anomenada gloriosa. No havia cumplits es trenta anys, quant ja fou nomenat advocat de sa «Cort de Cassació», un des càrrecs més honorífics i profitosos de sa seua carrera.

Tal era es seu crèdit d'homo sabi i honrat, que, mentres va exercir es misseratge, fou s'apoderat i s'administrador d'es duc d'Orleans i d'es comte de Flandes, i Conseyer d'es Consey d'Hisenda de Bélgica.

Un homo de dots tan extraordinaries no poria deixar d'esser sollicitat a prendre part ab sos negocis politics. Pero éll estava enamorat de sa seua carrera i no la volia deixar per res; ni tant sols se volia presentar per diputat.

Lo que no pogueren conseguir es seus amics ab ofertes, tentadores per qualsevol que tengués una mica d'ambició, e hu lograren ses circumstancies. Quant es partit liberal va comensar a moure persecució an es catolicisme, se va sentir cridat per la Patria i per la Fe, i l'any 1873, quant En Malou va formar Ministeri, acceptá sa cartera de Comerç, de la qual formava part, llavò, s'administració de ferro-carrils, correus, i telegrafs i trebais públics.

Llavò es gran advocat deixá de tot es seu bufet, que li donava cad'any quatre o cinc vegades més que no es sou de ministre. No va ser ministre per codicia, sino per sacrifici, per dever.

Tant bé e-hu va fer dins es seu Ministeri, que quant, l'any 1878, va caure En Malou, fins i tot es seus inimics politics demostraren que los sabia greu que renunciás; volien que quedás. Pero ell par qu'anyorás s'exercisi de sa seua carrera, i altra vegada fou advocat d'es Tribunal de Cassació.

Ab això, es ministeri Frère-Orbau, empés per sa masoneria, va estremar sa política anticlerical fins an es punt

de rompre ses relacions ab el Vaticá. Llavò va ser que se presentá En Beernaert per diputat an es districte qu'ha representat fins a sa seua mort.

Dins es Parlament, junt ab En Malou, va dirigir es trebay d'oposició d'es diputats de la dreta i l'any 1884 caigué es partit liberal, sense porer tornarse aixicar pus fins avuy, i si Deu ho vol no s'aixicarà pus may.

En Malou torná formar Ministeri, i En Beernaert s'encarregá de sa cartera d'Agricultura, deixant molt felllons ets empleyats de ferrocarrils, correus i telegrafs, que tan bons recorts tenien de sa seua administració.

Com sempre, es liberals, quant se veren caiguts, en lloc de respectar sa voluntat nacional, promogueren moviments revolucionaris, els quals motivaren sa dimisió d'En Malou, prenguent ses riendes d'es Govern com primer Ministre En Beernaert.

De llavò—any 1884—data s'epoca de grans reformes polítiques i socials, no sensa forta oposició d'es liberals, sino d'es mateixos de la dreta. En Beernaert, en ses seues grans empreses politques no se va deixar dur eselusivament de mires partidistes; a demunt tot posá es bé general, i per això no va ser tant sols un gan «leader» politic, sino un «estadista» ab tota s'estensió d'aquesta paraula. Es partit dolía de prejudicis de classe i se va necessitar un gran esforç per fer comprendre a sa majoria conservadora qu'era precis renunciar a tot règim oligàrquic. Ets aconteixements de s'estiu de 1886, sa revolució social que regá de sanc es carrers de Henegau i de Liège i sa seua regió industrial, fou un avis eficaç, i En Beernaert va aprofitar s'ocasió per presentar an es Parlament un programa complet de fondes reformes socials encaminades a posar remey a tota possibilitat d'esplotació injusta d'es trebayadors.

An En Beernaert cap sa gloria d'haver fundat en aquella ocasió es primer «Ministeri d'es Trebay», confiant sa seua direcció an es seu amic, professor en Dret a Lovaina, Dr. Nysens.

Aqueix Ministeri va correspondre ab sos fets a ses esperanses qu'havia despertés, ab un esplet de lleys i institucions socials que son encara avuy sa major gloria de s'acció política d'es catòlics belgues, i que no retrec aquí per no ferme massa llarc.

An es mateix temps va reformar sa lley electoral, introduint es «sistema proporcional», i es «vot obligatori i plural», sistema que, si fos també «professional», seria es més acostat possible a lo just. Aquest nou sistema electoral doná per resultat un notable enfortiment d'es partit catòlic i sa mort casi total d'es partit liberal, treguent en camvi es socialistes per primera vegada uns trenta diputats. Es mateix Frère-Orbau i es seu lloc-tinent En Bara perderen es seus antics distictes de Liège i Tournay.

Devant aquest resultat, En Beernaert, qui, com hem dit, més qu'un partidista, era un estadista, volgué reformar es sistema electoral per que tot un partit històric, com es partit liberal, no quedás escluit d'es Parlament.

Això motivá sa seua dimisió, i l'any 1891 li succel en Woeste, fins l'any 1899.

De llavò ensá En Beernaert va exercir una especie de hegemonia dins es Parlament; quant ell demanava sa paraula, amics i inimics l'escoltaven fort ferm, perque sabien que ses seues paraules sempre produien torrents de llum. No poques vegades va estar en contra d'es projectes d'es Ministeri d'En Smet de Naeyer, resabiát de «manchesterianisme»; pero may per may creá confictes an es partit.

Sa seua integritat severa no li permeté esser sant de sa devoció del Rey Leopold II. Quant s'anexió del Congo, ell intervingué eficaçment, però llavò se desavengueren quant el Rey volgué convertir es govern del Congo ab una societat explotadora i monopolisadora. Conten qu'una vegada el Rey li demaná i li maná que votás un projecte de lley, i En Beernaert li va di: «Advertesc a Vossa Magestat qu'es diputat Beernaert no té que rebre cap orde d'el Rey.» Això era l'any 1905 i En Beernaert no conversá pus ab aquell rey-mercader.

Per lo que fa a sa política internacional fou un d'ets iniciadors d'ets Congressos de la Pau. Per aquesta part, molts el tatarán de idealista, però a un estadista de sa seua talla bé li poren perdonar un idealisme tan generós i tan cristià.

Morí dia 6 d'octubre a Luzerna (Suissa). Deu li haja dat es descans etern i que sa llum perpetua resplandesca per ell eternament. Amèn!

Sobre aquell anònim fals

Mestre Antoni Amer (Garanya), Retgidor republicà de Manacor, mos ha escrita la carta següent:

«Manacor (Mallorca) 3 de Noviem de 1912.

Sr. Director de LA AURORA:

Palma.

«Muy Señor mio: Considerándome caludido por lo que publicó en su penúltimo número de LA AURORA respecto a mí, debo manifestarle que en la forma que V. publica lo del tal anónimo nadie cree que sea verdad que yo no sepa firmar, y que por mí firme un tal Juan Femenias.

«Créame que no se comprende.

«Yo le suplico que, si por caballero se tiene, me hará el favor de publicar integro el tal anónimo o lo que sea, y tal vez por la forma en que se expresa podrá dar con el autor de tal canallada.

«Debo hacerle constar, por ahora y por lo que en adelante pudiera suceder con otros anónimos que a mí nombre pudiera recibir, que, cuando yo tenga algo que alegar, no escurro el bulto, sino al contrario con mi persona de frente o con mi firma garantizo mis afirmaciones y mis actos.

«Esperando atenderá mi ruego y, si le parece, me publicará esta carta en su periódico, le anticipo las gracias y me reitero de V. atto, y s. s. que l. b. l. m.»

ANTONIO AMER.

May hem cregut, com digüerem fa quinze dies, que tal anònim fos de mestre Antoni Amer, i avuy deym més: no creym que siga de cap republicà, sino d'una altra classe de contraris, que no mos fan més que oy.

No porem complaure mestre Antoni Amer en lo que mos demana que publiquem tal anònim, perque hi ha ofenses gravíssimes a tercera persona que no té res que veure ab LA AURORA. Lo qu'hom fet, es deixar en mans de mestre Antoni s'anònim meteix per que pugua veure si ab so caràcter de lletra o altres circumstancies porá aclarir qui és es canalla qu'ha escrit tal delictu.

Pretra

d'En Pica Pica.

«Aplech de Bones Costums»

S'altre dia de pagès es director de LA AURORA i jo mos topàrem. Me tocava a mi saludar primer i li vatx dir: «bon dia!» i encara no me va haver contestat: «altre bon dia!» quant

ja fórem a sa parada de ses cebes, es adir, a parlar de ses coses de LA AURORA. En parlàrem una estoneta o, més ben dit, va fer la llengo ell. Jo no deya gayre paraules. Ell empero es homo que té bona pipella y es segur que va conèixer que jo era un admirador des seu setmanari. Y ¿que me'n direu? Va bastar per que me digués resoltament: «Convé que desiera escrigueu qualque cosa per LA AURORA». Perque no se pensás que jo no estava disposat a fer; fins i tot s'uyastre esbrancat en bé des seu periòdic, tan sols no me vatx escusar, amb tot i tenir tan bones excuses. Perque ¿quin paper han de fer ets articles d'un que casi casi no ha escrit més que a sa seua familia, an es costat dels articllassos d'En Revenjoli i dels trabays dels demés periodistes que redacten LA AURORA?—Ja direu que trobau qu'he d'escriure—li vatx dir per tota resposta, i mos despedirem.

Com LA AURORA es un setmanari de combat i les ha amb una partida de noninguns, com son ets que escriuen s'«Animalotipudent» i C.^a, me vatx proporcionar un trabuc. ¿Qui sap, me deya jo, si es director de LA AURORA m'acabussará a qualque mala estella anticlerical, per exemple, a qualque «puputer»?

Trabuc en ma estava avuy esperant ordres des director de LA AURORA, i me son arribades escrites a una tarjeta que deya: «Veyam si donau conte demunt es nostro setmanari d'aquest opuscle que vos envié».

Es un llibret amb so forro com-e color de rosa que just té unes devuyt o denou pàgines; se titula «Aplech de Bones Costums», i es seu autor es el Rt. P. Guillem Vives, S. J.

Es cosa sabuda que el P. Vives va bruixat p'es «Patronat Obrer» ab tota s'alotea que hi caplleva. Aquesta curolla tan forta que hi du, l'ha duyt a fer d'espigolador. «Jo, diu dins es pròleg des llibret—som sortit a espigolar per el camp catòlic de Mallorca, per aplegar algunes de les espigues de bones costums que mos deixaren es nostros pares...» D'aquesta classe d'espigues tan profitoses n'ha fet el P. Vives una bona manada o un «aplech» com diu ell, a fi de que «es mestres des «Patronat Obrer», es pares, i mares cristians i tots els que trebayan a la vinya del Senyor, puguin amb aqueix aliment nodrir i mantenir es seus infants i ben volguts deixebles.»

S'opuscle del P. Vives, escrit graciosament en forma de preguntes i respostes, está dividit en tres parts, que duen aqueys titols: 1.ª «Costums de cada dia», 2.ª «Altres costums d'un bon cristià» i 3.ª «Costums de bona criansa i remeys per guardar la salut».

Es escusat dir que lletgint «Aplech de Bones Costums», es trabuc m'es caygut de ses mans. ¡Qualsevol té pit per entaferrar una trabucada an el Rt. P. Vives! No, el P. Vives no és es «puputer», que jo esperava. El P. Vives per aquest opuscle qu'ha escrit i per lo que trebaya a favor des jovent, se merex una encensada amb s'encenser gros. ¡Enhorabona, P. Vives!

Ara lo que falta es que es llibret del P. Vives se propagui entre s'alotea. Convé qu'el propaguin es capellans, perque aquest llibret farà qu'ets al-lots siguin bons cristians i les tenguin es respecte que se deu a un Ministre de Deu. Convé qu'el propaguin els senyors, ells que se queixen i amb motiu si ets al-lots retxen ses seues fatxades. Convé qu'el propaguin ets «Ajuntaments» si volen qu'ets abres dels passetjos, ses flors dels jardins públics, etc. no siguin víctimes de

s'al-lotim. Convé qu'el [propaguin ses mares, i així no haurán de rentar tant ni fer tantes bugades. A tothom convé escampar es llibret del P. Vives perque a tothom convé qu'ets al-lots no siguin tan maleriatos com son i no vagin tan abandonats. Fins i tot aquelles senyoretas tan... «modernistes» qu'ara li han pegat per menar sempre un cuset amb sa seua companyia i el besen i l'afalaguen i l'estimen com si «fos de sa familia», podrien fer propaganda de s'«Aplech de Bones Costums» i hi gnanyarien perque el P. Vives se cuyda prou bé de recomanar an ets al-lots que no han de fer pesadures a cap classe de cans ni a cap altre animal.

J ara escoltau

EN VERA-VEU

Impunitat de sa propaganda anarquista

«El Rayo» es doctrinalment anarquista; pero en «to major»: ja hu sabeu i está ben provat.

Ido be, ara escoltau.

De part d'ets anarquistes sa societat es combatuda per uns inimics de lo més terrible que vos pugueu imaginar. A sa seua bandera han escrita sa negació de tot govern, de tot régim, de tota propietat, ¡i s'associen fanáticamente per uns fins impossibles, que diuen que conseguirán per medi de ruines i de morts. Ses armes que manetgen son: sa tirania exercida p'es directores anarquistes demunt ses inteligencies malatisses d'ets obrers, sa explotació fácil i criminal de sa pobrea, i s'assassinat de persones qu'ells no coneixen ni n'han rebut cap agravi, persones pacífiques, indefenses.

Delinqüencia més monstruosa no n'hi ha dins s'orde jurídic; perill més gros no n'hi ha p'es ciutadans, perque a lo que s'anarquisme va, es a destruir precisament lo que sa raó i s'historia han considerat absolutament necessari per sa vida des pobles, lo que es sentit comú i sa Relligió tenen per més sagrat, per més inviolable en l'economia humana.

Ido bé, repetim, si es ver qu'ets anarquistes amenassen destruir sa societat i am sos seus actes atenten cuantre tothom amb alevosia criminal, ¿no trobau que's Poders Públics, encara que sentin i atenguin sa protesta de sa societat alarmada, encara que procurin estirpar es delictes, no prenen mides preventives indispensabilíssimes? ¿Que fan o qu'han fet es Poders Públics per conseguir que ses transgressions de sa lley natural i civil ja no se cometin? ¿Quina previsió demostren ells o es moderns Codics penals, ells qui son es primers en regoneixer sa tristissima fecunditat des mal?

Direu que sí, que es Govern espanyol ha senyalat un medi de defensa contra ets anarquistes, qu'es declarar il·lícites, i, per tant, castigar com-e tals, aquelles associacions secretament organissades aont cova es foc d'iniquitat (art. 198 Cod. Pen.)—Em pero ¿i sa prensa anarquista? ¿es periodics anarquistes? ¿aqueys paperots qu'ensenyen s'odi, s'anul lament, sa destrucció, sa ruina, s'atentat, sa insubordinació, s'assassinat, sa guerra a sa societat? Per aquesta prensa maleida ¿no hi ha d'haver una mida preventiva, un article que la declari il·lícita, i la castigui com-a tal, tota vegada que directament fa cria de anarquistes, de destructors, d'incendiariis i d'assassins? Una prensa que predica, per

activa i per passiva, sa anarquia i es colectivisme, que encén i atia sa guerra des trebay contra es capital, des trebayadors contra sa burguesia; una prensa que per sa seua doctrina «rotja» es contraria i inimiga de sa moral pública, que blasfema i contradiu es principis més fonamentals de s'orde social, com son sa propietat individual sa Relligió i sa familia, ¿no ha de tenir qui la capturi i li tay ses cames? Una prensa així, tan criminal, —«El Rayo» hi perteneix—¿ha d'esser permesa, tol·lerada, consentida, allà on demá, si importa, posará an es carrer i en peu de guerra un estol d'anarquistes rabiosos, fanatisats per ses seues ensenyances inicues? ¿trobau qu'una tal propaganda s'ha de fer a les barbes meteixes des Govern, amenassant am paraula descarada tot s'orde present de coses?

No tan sols es abominable sa doctrina anarquista de «El Rayo», sino que hu es també sa seua impunitat.

Secció local

Dia 23 d'octubre passá d'aqueix mon a l'altre Sor Maria del Refugi Santandreu i Prohens, de 39 anys d'edat i 19 de Relligió, nadina de Manacor i resident an es Convent de la Caridat de Sanselles. Que'l Bon Jesús haja acullida a la Santa Gloria la seua ànima i don consol i vida a la seua respectable familia. Al cel la vegem.

Es pou de sa plasseta de «Santigó» (Manacor) que digüerem que hi havia esclatat una vena molt amunt i que s'aygo anava pujant pujant, ha seguit idò per amunt i per amunt. Fa dies qu'era pujada s'aygo més de setanta pams.—¡Ja mos hi aniria bé qu'aquest pou arribás, no sols a vessar per demunt, sino que'n sortís un brant tan gros d'aygo que'n poguessen regar tot Manacor! Amèn.

Dia 27 d'octubre a l'esglesia de Fartáritx e-hi hagué festa grossa, predicanti el Rt. P. Caldentey, «teati», i Mn. Antoni Ferrari, Rector de l'esglesia des Pont d'Inca, que's deixaren caure uns bons sermons.

Aquests dies passats Deu mos va favorir ab una ruixada forteta, que, an es pareixer, va caure bé ferm. La gent sembla que s'es posada a sembrar.

An es nostros contes, aniria bé que ses brusques no mancassen desiera tot so l'any.

¡Que Deu mos envié una bona saó, si es convenient!

Sa Novena de Ses Animes aná de primera de tot, i es Dia de Tots Sants i es Dia dels Morts acudí gran gentada a ses nostres esglesies a fer oració i oferir sufragis p'ets antepassats.

També n'hi hagué ferm que esfondraren es forat a alguns bunyols, i, muyantlos dins mel, los s'etzibaren. Bon profit!